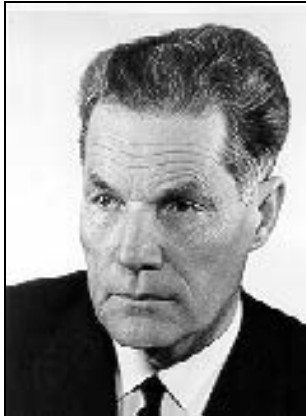


JUUBELID

RICHARD KALMET – 90



5. mail saab 90-aastaseks Akadeemilise Põllumajanduse Seltsi vanim tegevliige, põllumajandusdoktor Richard Kalmet.

R. Kalmet (1936. aastani Kärtmann) on sündinud tollaegses Liivi kubermangus Võru kreisis Kahkva vallas Kirmsi külas taluperemees Jaani ja tema noore kaasa Marie

esiklapsena. Aastaid hiljem ilmus perre väikevend Arnold. Hellahingelise ema kujundatud harmoonilises õhkkonnas ja kodutalu kaunis looduses kulges Richardi varajane lapsepõlv, mille mälestustest ta hiljem rasketel aegadel nii mõnigi kord on leidnud hingetoetust. Lapsepõlvest meenub aga ka kodutalu mahapõlemine Vabadussõja keerises ning selle kiire ülesehitamine ettevõtliku isa poolt abivalmis naabrite ja lähedaste toel.

Terane poiss sai lugemise ja kirjutamise selgeks juba enne kooliminekut. Küllap aitas selleks kaasa ka Venemaale mõisavalitsejaks siirdunud kooliõpetajast lelle Eestisse jäetud suur raamatukogu. Koolitee algas Kirmsi algkoolis, jätkus Raadamaal ja Röpina kõrgemas algkoolis. Haridustee järgmiseks etapiks sai 1925. aastast alates Võru õpetajate seminar, mille sulgemise tõttu järgnes kutsehariduse omandamine Tartu õpetajate seminaris 1931. aastal. Aastail 1932...1933 teenis R. Kalmet sundaega Eesti sõjaväes.

Tol ajal valiti õpetajad kohale vallavolikogu poolt, kohti oli väga raske saada. R. Kalmetil õnnestus 1933. aastal saada Vastseliina valla Kapera algkooli õpetajaks, varsti valiti ta sama kooli juhatajaks. Hariduse täiendamiseks astus R. Kalmet 1938. aastal mittetatsionaarselt Tartu Ülikooli õigusteaduskonda, kus õppimine olude sunnil 1940. aastal katkes. Eesti okupeerimise järel venelaste poolt osales R. Kalmet rahvuslikus vastupanuliikumises, kaitsmaks eesti rahvast ja vara. Aastail 1941...1944 töötas koolijuhatajana Väimelas. Sealt mobiliseeriti Saksa sõjaväkke, tuli võidelda rinnetel Narva all ja Lõuna-Eestis.

Vene okupatsiooni taassaabudes oli R. Kalmet kaotanud praktiliselt kõik – töökohta, kodutalu ja vara, sealhulgas suure raamatukogu. Enese alalhoidmiseks tuli end teostada okupatsioonivõimudega vastuollu sattumata, vahetades pidevalt elu- ja töökohti. Lühikest aega õnnestus aastail 1944...1946 töötada veel õpitud erialal – õpetajana Viluste MTK-s ja Elva keskkoolis. Siis tuli armastatud amet maha jätta, sest mõned isikud hakkasid ilmutama õpetaja mineviku

vastu liigset huvi. Leidus aga ka heatahtlikke eesti-meelseid inimesi, kes tollaegsetes oludes riskisid, aidates töö- ja elukohti leida. Aastail 1946...1949 tuli tegutseda Tartus tööstuskombinaadis “Koolivara” laotöölisena, siis mõni kuu Viljandi Tarbijate Kooperratiivis raamatupidajana. Edasi pillutas saatus R. Kalmeti Tallinna, kus lühemat aega tuli töötada Kopli jaamas rongide mahalaadijana, seejärel paar aastat rõivakombinaadis normeerijana.

1952. aastal kolis TA Taimekasvatuse Instituut Tartust Tallinna ning R. Kalmetil õnnestus seal tööle hakata keemia kesklaboratooriumi vanemlaborandina. Instituudi tollaegset direktorit V. Dušetškini meenutab ta kui head kolleegi ja abivalmis inimest. Head suhted pikkadeks aastateks kujunesid R. Kalmetil intelligentse ja erudeeritud laborijuhataja Hermann Michelsoniga, samuti paljude teiste rahvusmeelsete töökaaslastega (E. Talpsepp, K. Kildema, A. Lillema, R. Kask, V. Lasting, hiljem lisandus E. Raudväli). 1954. aastal asus R. Kalmet mittetatsionaarselt õppima Eesti Põllumajanduse Akadeemias agronoomiat, kõrgkooli lõpetas ta 1960. aastal *cum laude*. Tema diplomitöö teemal “Vaskväetiste kasutamise perspektiivid Pärnu ümbruse muldadel” oli prof. O. Halliku hinnangul kandidaadikraadi vääriline. Põllumajanduskandidaadi väitekirja “Eesti NSV muldade boorisaldus ja boorväetiste kasutamine” kaitses ta 1964. aastal. Töö avaldati trükis.

1957. aastal edutati R. Kalmet teaduslikuks töötajaks. EMMTUI-s töötas ta noorem- ja vanemteadurina ning aastail 1983...1993 vanemteadur-konsultandina.

Richard Kalmet on olnud Eesti suurim spetsialist mikroelementide alal. Ta on uurinud nende sisaldust muldades, kivimites, vees, õhus, taimedes jm., selgitanud mikroväetiste mõju saagile ja selle kvaliteedile. Põhjalikult uurinud põllumuldade boori- ja aktiivse mangaani sisaldust, rohumaataimede makro- ja mikro-mineraalset koostist. Loomakasvatuse seisukohalt on eriti olulised koobaltisisalduse uuringud. Väga tähtsaks tuleks hinnata tema joodiuuringuid, milles ta tegi ka koostööd Moskva Riikliku Ülikooliga (põhjalik artikkel joodi kohta Eesti biosfääris on avaldatud Agraarteaduses nr. 1, 1997). Ulatuslike uurimuste põhjal valmis Richard Kalmetil doktoriväitekiri teemal “Mikroelementide mõju söödakultuuride saakidele ja sööda kvaliteedile Eesti NSV-s”, mida ta kaitses 1975. aastal ja mis kinnitati Moskvast kõrgema atestatsioonikomisjoni poolt 1977. aastal. Tihe koostöö Eesti teiste teadusasutustega ning Läti, Leedu, Valgevene ja Moskva teadlastega on olnud aluseks mikroväetiste kasutamise kooskõlastatud juhendite väljatöötamisel. R. Kalmeti sulest on ilmunud 3 monograafiat, ta on 7 raamatu kaasautor. Ta on avaldanud kokku umbes 160 teaduslikku artiklit. Aastail 1991...1998 – seega juba väga auväärises eas – on temalt ilmunud tervelt 7 kõrgetasemelist tööd ajakirjas Agraarteadus.

Põllumajandusdoktor Richard Kalmeti tööle on korduvalt tunnustust avaldanud nii ametiisikud kui organisatsioonid. 1970. aastal sai ta riikliku preemia

teadlaste kollektiivis, 1991. aastal Akadeemilise Põllumajanduse Seltsi elutööpreemia, 1996. aastal valiti ta APS-i auliikmeks. Eesti Vabariigi Põllumajandusministeerium on teda tänanud kahe *Kündja* medaliga.

R. Kalmet on võtnud aktiivselt osa ÜS Liivika tegevusest ning on avaldanud kroonikuna rohkesti kirjutisi seltsi kodu- ja välisväljaandes vilistlaskonna olukorra ja tegevuse kohta, eriti okupatsiooni tingimustes. Osaleb ka Eesti Vabadusvõitlejate Ühingu tegevuses.

Keeruliste ja väga ebakindlate olude tõttu õnnestus Richard Kalmetil oma pere luua alles 1958. aastal, mil ta abiellus geograafiaõpetaja Lydia Saarega. Harmooniline kooselu kestis ligemale 30 aastat, siis tuli rasket haigust põdenud abikaasa sängitada Metsakalmistu mändide alla. Harukordse visaduse ja oskusliku majandamisega tuleb auväärse eas teadusdoktor ikka sirgeselgselt, väärikalt ja iseseisvalt oma eluga toime. Aeg-ajalt ostab ta napi elatusraha eest isegi mõne väärtteose oma raamatu- ja kunstiväljaannete kogu täienduseks. Suhtleb aktiivselt – viimasel ajal rohkem küll kirja teel – kunagiste kooli- ja seltsikaaslastega nii kodu- kui välismaal, kelle arvu saatus aga aasta-aastalt kahandab... Kunagist koolijuhatajat Richard Kalmetit oodatakse igal suvel pikisilmi Väimelasse, praegusesse Parksepa keskkooli. Alates 1958. aastast on ta puhanud Alutaguse laantes Lemmakul oma konvendikaaslase ja sõbra Kaarel Tarandi isakodus. Suur loodusesõber ja tervislike eluviiside järgija on noorusliku rühiga hallipäine doktor tänini. Vaatamata ilmale võtab ta ette iga päev tundide- ja kilomeetritepikkusi jalutukäike Saku rabasse ja metsa, sattudes tihtipeale ka pelglike metsaelanike tunnistajaks.

Soovime lugupeetavale põllumajandusdoktorile Richard Kalmetile veel palju ilusaid hetki kodumaa looduses, palju päikest ja tugevat tervist. Õnnitleme erakordse juubeli puhul!

M. Järvan

MART JAAGUS – 80



laude, 1950). Pärast ülikooli lõpetamist suunati ta

Mart Jaagus on sündinud (26. aprill 1921) ja veetnud oma nooruse (1921...1944) Pärnumaal Are vallas Pärivere külas Lõo talus. Ta õppis Are Algkoolis (lõpetas 1935), Pärnu Kaubanduskeskkoolis (1939), Tallinna 9. Keskkoolis (1946) ja Tartu Riikliku Ülikooli Põllumajandusteaduskonnas (*cum*

agronoomina tööle Vasalemma Masina-Traktorijaama. 1953. aastast jätkas Mart Jaagus õpinguid Eesti Põllumajanduse Akadeemia Kaugõppeteaduskonnas mehhaniseerimise erialal.

1955. aastal tuli Mart Jaagus Aleksander Adojaani kutsel tööle Jõgeva Sordiarretuse Instituuti – oli algul praktikant, hiljem teadur (1955...1981) ja vanemteadur (1981...1999). Tööle asumisel oli Mart Jaaguse teaduslikuks uurimisülesandeks kultuurkarjamaade rajamis- ja hooldamistööde mehhaniseerimine. Mitme, peaaegu pool sajandit tagasi konstrueeritud ja valmishitatud riista seast on praeguseni tootmises kasutusel karjamaa-äke – s.o. riist, mille eest 1960. aastal autasustati Mart Jaagust Moskva Rahvamajanduse Saavutuste Näituse hõbemedaliga.

Aja möödudes spetsialiseerus Mart Jaagus liblikõieliste karjamaataimede sordiarretusele. Ta on aretanud valge ristiku sordi 'Tooma', mis võeti pärast edukat katsetust Eesti Vabariigi riiklikku sordinimekirja 1900. aastal ja aastal 2000 ka Kanada Riiklikku sordinimekirja. See on esimene Eestis aretatud heintaimesort, mis leidis Ameerika mandril tunnustamist ja põllumajanduslikus tootmises kasutamist. Teadaolevalt on Põhja-Ameerikas kasutusel olnud Eestis aretatud sortidest veel vaid krahv Bergi talirukis 'Sangaste'.

Mart Jaagus on ka võsunditega vegetatiivselt leviva lutserni karjamaasordi 'Karlu' peamine autor. Sort 'Karlu' võeti Eesti Vabariigi riiklikku sordinimekirja 1993. aastal ning ta on väga häid tulemusi näidanud Saksamaal, Prantsusmaal, Itaalias, Soomes, Lätis ja Leedu sordivõrdluskatsetes. Aastast 2002 on oodata sordi 'Karlu' võtmist Euroopa Liidu ühtsesse sordinimekirja. 1999. aastal anti Jõgeva Sordiarretuse Instituudist riiklikku katsetusse juurevõrsetega vegetatiivselt leviv lutserni karjamaasort 'Juurlu'. Ka selle sordi peamine autor on Mart Jaagus.

1972. aastal kaitses Mart Jaagus edukalt väitekirja teemal "Valge ristiku sortide ja kohalike päritolude rohumaaviljeluslike omadusi" ning talle omistati põllumajandusteaduse kandidaadi kraad.

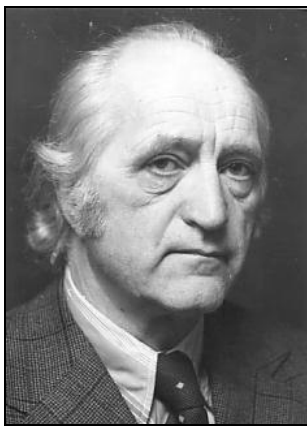
Pärast abikaasa Valve Jaaguse surma (1995) jäi Mart Jaagus tööle osalise tööajaga ning kolis tagasi lapsepõlve- ja noorusmaale Lõo talusse Pärnumaal. Jõgevaga säilis töine kontakt kuni 1999. aasta septembrini. Mart Jaagus ei istu ka pensionärina, käed rüpes. Eluaeg tööga sina peal olnud inimesena on ta talus korrastanud kogu kuivendusvõrgu, välja ehitanud koplite süsteemi, korraldab praegugi veiste portsjonkarjatamist. Aastate lisandumisega on hakanud tegelema vähem füüsilist jõudu nõudva mesindusega. Teeb aga sedagi täie tõsidusega, teaduskirjandusele tuginedes.

Juubelisünnipäeva puhul õnne, tervist ja jaksu kõigiks ettevõtmisteks!

Mart Jaaguse varasemaid bibliograafilisi andmeid võib leida ajakirjast "Agraarteadus", 1996, nr. 3, lk. 311 ja Eesti Teaduse Bibliograafilise Leksikoni 1. köitest, Tln., 2000, lk. 435

A. Bender

ANTS ILUS – 75



Juubilar on sündinud Tartu linnas 16. mail 1926. aastal juristide perekonnas. Kooliteed alustas Ants Ilus 1933. aastal Tartu Pedagoogiumi Algkoolis. 1937. aastal jätkusid õpingud Hugo Treffneri Gümnaasiumis, mille ta lõpetas 1944. aastal. Sama aasta sügisest sai Ants Ilusast Tartu Riikliku

Ülikooli põllumajandusteaduskonna üliõpilane.

Miks valis haritlaste perekonnast pärinev linna- pois just põllumajanduse? Tuleb meenutada, et 1944. aastal olid Eestimaal veel talud alles ja loodeti, et see edaspidigi nõnda jääb. Et Ants Ilusa vanematel oli kaks korralikku talukohta, siis nende pärijana valiski juubilar põllumajanduse, lootuses saada kõrgelharitud taluperemeheks. 1949. aastaks, kui Ants Ilus lõpetas Tartu Riikliku Ülikooli ja omandas õpetatud agronoomi kutse, oli täiesti selge, et talupidamise lootused tuleb maha matta. Pärast lühiajalist õpetamist Jäneda Põllumajandustehnikumis tegi juubilar valiku teadustöö kasuks, astudes Eesti Teaduste Akadeemia Loomakasvatuse ja Veterinaaria Instituudis aspirantuuri. See oli aastal 1949. Sellest aastast alates ongi juubilar seotud loomakasvatuse instituudiga. Pärast aspirantuuri lõpetamist töötas ta alguses vanemteadurina, 1961. aastast alates juba veisekasvatuse osakonna juhatajana ja hiljem põllumajandusloomade söötmise sektori juhatajana, 1976...1987. a. direktori asetäitjana teaduse alal. Juubilar on olnud loomakasvatuse instituudiga seotud 52 aastat. Eesmärgi- ja sihikindla inimesena on ta jäänud oma tööle truuks ka instituudi ajaloo keerulistel perioodidel.

1955. aastast on Ants Ilus põllumajandusteaduste kandidaat. Doktoritöö valmis tal 1975. aastal ja selles käsitles ta kohalike söötade toiteväärtust ning nendel põhinevate ratsioonide efektiivsust veiste söötisel. 1976. aastal anti Ants Ilusale teaduste doktori kraad ja 1979. aastal omistati professori kutse põllumajandusloomade söötmise erialal. 1994. aastal valis EPMÜ teadusnõukogu juubilari emeritprofessoriks. Tema sulest on ilmunud üle 200 teadusliku artikli põhiliselt söötade ja veiste söötmise alal. Tema artiklid on ilmunud mitmetes keeltes ja kogumikes. Ka ei põlanud ta kirjutamast ja põllumehi harimast ajalehe kaudu. Ta oli üks tuntum põllumajanduslike artiklite kirjutaja ajalehes "Edasi", pälvides sellega populaarsema kirjutaja vimpli. Ta on osalenud mitme raamatu koostamisel ning mitmete söötade keemilise koostise ja toiteväärtuse tabelite koostamisel. Tema juhendamisel on edukalt kaitsnud väitekirja teaduskraadi saamiseks 15 teadlast, kes tänapäevalgi teevad teadusuuringuid. Oma teadustöö eest on Ants Ilus saanud kaks korda

riikliku teaduspreemia. 1978. aastast on ta Eesti NSV teeneline teadlane. Suure teadustöö kogemusega ja teadmistega annab ta ka praegu emeritprofessorina oma osa söötmisalastes uuringutes.

Juubilar on Akadeemilise Põllumajanduse Seltsi ja Eesti Vabariigi söötmisalase koordineerimise komisjoni liige alates nende asutamisest. Ta on olnud mitme kraaditaotlemise nõukogu ja teadusnõukogu liige.

Põlise tartlasena tunneb juubilar sügavat huvi oma kodulinna arengu vastu. Ta oli valitud Tartu linna volikokku, kus ta osales haridus- ja kultuurikomisjoni töös aseesimehena. Hugo Treffneri Gümnaasiumi vilistlasena seisab hea treffneristide traditsioonide eest, võttes osa gümnaasiumi hoolduskogu tööst. Jaani kiriku koguduse juhatuse esimehena tegeleb juubilar kiriku hoone taastamise küsimustega.

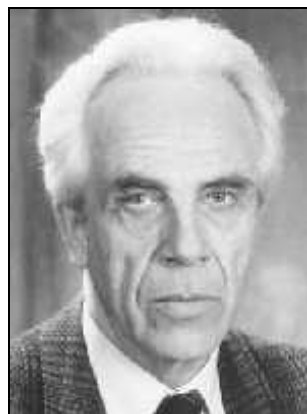
Ants Ilus on ka suur loodusesõber. Oma suvekodusse Saaremaal Torgu Kuningriigis on ta rajanud dendroloogiaaia ligi 600 puu- ja põõsaliigiga. Sinna on ehitanud ta oma kätega Antsu sauna, mida kaunistab omatehtud sepisega kamin ja omavoolitud haruldastest kändudest huvitav mööbel.

Juubilaril on kaks tütar, kellest vanem valis bioloogi, noorem arsti elukutse. Eestluse edasikandjaks ja vanaisale ning vanavanaisale rõõmu valmistajaks on neli lapselast ja kolm lapselapselast.

Soovime ärksale teadusmehele, suurele kunsti- ja muusikahuvilisele, alati abivalmis nõuandjale ja sõbralikule kolleegile tervist, õnne ja ikka sirget selga ning indu järgnevatel aastatel.

H. Kaldmäe

JAKUB KÕO – 70



Jakub Kõo on sündinud 18. aprillil 1931. aastal Tartus. Pärast Kuigatsi Mittetäieliku Keskkooli lõpetamist suundus ta elukutset omandama Tartu Ehitustehnikumi, kus tekkis huvi inseneriasjanduse vastu, ja pärast tehnikumi lõpetamist jätkusid õpingud Tartu Riiklikus Ülikoolis metsatööstuse

erialal. Lõpetamine sai teoks 1955. a. juba EPA-s. Teda köitsid inseneritehnilised õppeained tugevusõpetus ja ehitusmehaanika, mis ei jäänud märkamata ka tollasele kateedri juhatajale Nikolai Ollile, kes tegi võimekale noormehele ettepaneku jääda tööle ehitusmehaanika ja metsatranspordi kateedrisse. Siit algas tänaseni kestnud õppejõutöö, algul assistendina, ja nüüd on jagatud inseneriõppe baasaines teadmisi mitmele põlvkonnale Tartus insenerikoolitust saanutele.

1957. a. oli Jakob Kõo juba Leningradi Põllumajandusinstituudi aspirant. Sel ajal määras ta kindlaks oma uurimistöö temaatika: pinnetes ja masinaelementides jääkpingete määramise eksperimentaalsete meetodite väljatöötamine. Pärast aspirantuuriaas-taid jätkus töö ehitusmehaanika kateedris vanemõpetajana, kujunes välja temale omane loengute selge ja range ülesehitus ning lihvitud ja elav esituslaad. 1965. aastal toimus mahuka ja põhjaliku kandidaaditöö kaitsmine.

Jakub Kõo pole siiski saanud pühenduda ainult õppe- ja teadustööle, sest peale dotsendiks valimise tuli hakata juhatama ehitusmehaanika kateedrit. Järgnevaid aastaid 1968...1978 võib vaadelda stabiilse ajajärguna, kus pearõhk oli õppetööl ja õppe-metoodiliste vahendite koostamisel.

J. Kõo õppevahendid on olnud väärtuslikud abimaterjalid nii üliõpilastele kui ka kolleegidele. Sel ajal tegi tänane juubilar ka märkimisväärselt praktilise suunitlusega lepingulisi uurimistöid.

Aastatel 1979...1982 oli Jakob Kõo kui vilunud pedagoog külalisõppejõud Alžeeria Hüdrotehnika Instituudis, kus lisaks õppetööle tuli töötada rakendusmehaanika kateedri juhatajana.

Teist kateedri juhatamise perioodi 1988...1999. a. alustas Jakob Kõo professorina. Sel ajal toimusid olulised muudatused, sai teoks maaehituse eriala avamine, vastavate õppeplaanide koostamine ja lõpuks eriala edukas akrediteerimine.

1994. aastal kaitses J. Kõo doktoridissertatsiooni, milles on kokku võetud aastatepikkuse töö tulemused ning esitatud originaalne jääkpingete määramise algoritm. Algas saadud tulemuste tutvustamine juba palju laiemale seltskonnale, sest kui varem oli esinetud töödega üleliidulistel konverentsidel ja omandatud aksepteeritud teadlase maine, siis nüüd avanes võimalus esineda rahvusvahelistel eksperimentaalmehaanika ja jääkpingete alastel konverentsidel ja avaldada artikleid rahvusvahelise levikuga väljaannetes.

Tänane juubilar on maaehituse eriala magistrikomisjoni esimees ja tehnikateaduste doktorinõukogu liige, kelle poole pööratakse sageli oma töödele hinnangu saamiseks. Samuti õpetab ta Tartu Lennukolledžis õhusõiduki ehitusmehaanika aluseid.

Jakub Kõo juhendamisel on valminud kandidaadi- ja magistritöid ning peagi on oodata jätkuna doktoritöö kaitsmist. Viimastel aastatel ongi juubilar emeriitprofessorina olnud enim hõivatud teadustöö ja doktorantide juhendamisega.

Juubilari töid ja tegemisi on toetanud arstist abikaasa Ingrid. Peres on sirgunud kooliõpetajana töötav tütar Riina ja arhitektist poeg Martin. Nüüd jätkub hoolt ka kahele tütrele.

Soovime juubilarile tervist, energiat ja vaimu-erksust.

M. Leibur
H. Lille

EVALD PEDAK – 70



18. aprillil sai 70-aastaseks EPMÜ Loomakasvatuse instituudis nelikümmend aastat töötanud põllumajanduskandidaat Evald Pedak. Juubilar on sündinud Eestimaa südames Põltsamaa vallas. Kooliteed alustas ta kodutalu läheduses asuvas Pauastvere algkoolis. Keskkoolis käis Põltsamaal ja 1950. aastal sai Evald Pedakust

Tartu Ülikooli matemaatika-loodusteaduskonna keemia osakonna üliõpilane. Juba üliõpilasena tundis ta huvi teadustöö vastu, alustades haruldaste elementide ja ülipuhaste ainete uurimist. Pärast TRÜ keemiaosakonna lõpetamist 1955. a. jäeti teadushimuline Evald tööle keemia kateedrisse õppetööd tegema. 1959...1961. aastal õppis juubilar sihtaspirandina spektraalanalüüsi Leningradi Riiklikus Ülikoolis.

Loomakasvatuse instituudis töötas Evald Pedak 1961. aastast alates, algul nooremteadurina, 1967...1994 laborijuhatajana ja hiljem, kuni pensionile siirdumiseni, vanemteadurina. 1981. aastal kaitses ta väitekirja "Söötade aminohappeline koostis ja selle mõju vereplasma vabadele aminohapetele" ning talle omistati põllumajanduskandidaadi kraad. 1990. a. omistati E. Pedakule vanemteaduri kutse. Evald Pedaku sulest on ilmunud üle 50 teadusliku artikli toitainete, söötade ja muu bioloogilise materjali keemilise koostise kohta.

Evald Pedaku osavõtul ja juhendamisel juurutati laboratooriumis mitmed uued füüsikalise-keemilised analüüsi meetodid. Ta on koostanud juhendi mikroelementide määramiseks söötades. Kui 1967. aastal osteti Jaapanist Eestisse esimene aminohapete määramise analüsaator, oli juubilar see, kes ta töökorda seadis ja seda töökorras hoidis kuni 2001. aastani. Ta on abistanud aminohapete analüsaatorite ülesseadmisel ja häälestamisel teisigi laboreid. Söötade aminohapete sisalduse uurimine ongi jäänud juubilari põhiliseks uurimistööks. Tema osavõtul ja juhendamisel on uuritud söötade keemilist koostist. Ka on ta abistanud ja välja õpetanud teiste uurimisasutuste laboratooriumide töötajaid söötade keemilise koostise uurimiseks.

Mitmekülgsed huvid, nagu malemäng, vanad rahad, margid, roosid ja kindlasti palju muud, on juubilari köitnud kogu elu. Alati korrektse käitumise, sõbraliku iseloomu ja abivalmiduse tõttu on Evald Pedak kolleegide poolt kõrgelt hinnatud.

Haridust hindava mehena innustas ta ka lapsi kõrgharidust omandama. Tema vanem poeg on tegev arvutifirmas, noorem on projekteerija ja tütar Saaremaal arst. Vanaisa rõõmustavad lapselapsed, kellel ta ikka külas käib, kuigi nad elavad kaugel.

Soovime lugupeetud juubilarile edaspidiseks rõõmsat meelt, tugevat tervist ja rohkesti kordaminekuid igas ettevõtmises.

H. Kaldmäe

JEVGENI KURÕKIN – 50



1. aprillil tähistas oma 50. sünnipäeva Jevgeni Kurõkin, Eesti Põllumajandusülikooli loomaarstiteaduskonna sigimisbioloogia osakonna vanemteadur. Juubilar on sündinud 1951. a. endise Tšeetšeni-Inguši Autonoomse Vabariigi Nauruskaja staniitsas teenistujate perekonnas. Keskhariduse sai ta

Nauruskaja Keskkoolis, mille lõpetas 1969. a. Samal aastal astus ta Eesti Põllumajanduse Akadeemia loomaarstiteaduskonda, mille lõpetas 1974. a. ning asus tööle Viljandi rajooni Halliste sovhoosi peaveterinaararstina. Huvi teadustöö vastu innustas teda töö kõrvalt õppima Skrjabini-nimelise Moskva Veterinaar-akadeemia kaugõppeaspirantuuris sünnitusabi, günekoloogia ja kunstliku seemendamise erialal. 1982. a. algas J. Kurõkini teadlastöö Eesti Loomakasvatuse ja Veterinaaria Teadusliku Uurimise Instituudi sigimisbioloogia osakonnas, kus ta asus lahendama veiste sigimatuse ja embrüosiirdamisega seotud probleeme. Eduka uurimistöö tulemusena valmis väitekirja teemal “Prostaglandiini $F_2\alpha$ preparaate kasutamine veiste sümptomaatilise sigimatuse profülaktikas”, mille kaitsmise järel 1990. aastal Voronežis Mittenakkavate Haiguste Teadusliku Uurimise Instituudis omistati J. Kurõkinile veterinaariakandidaadi teaduslik kraad. Väitekirjas käsitleti põhjus, mis takistavad lehmade õigeaegset seemendamist ja taastinestumist pärast poegimist ning inna esilekutsumise, innatsükli sünkroniseerimise ja poegimisjärgse emakapõletiku ravi võimalusi prostaglandiini $F_2\alpha$ kasutamisel.

Veiste reproduktsiooni biotehnoloogia alane uurimistöö on viinud juubilaril oma teadmisi ja oskusi täiendama Prantsusmaale IMV, Cassou firmasse

(1986), Inglismaale firmasse British Livestock Company (1988), Kanadasse rahvusvahelisse põllumajandusspetsialistide täiendkoolituse keskusesse (1992), Rootsi Põllumajandusteaduste Ülikooli günekoloogia ja sünnitusabi instituuti (1995), Ameerika firmasse Select Sires (1997) ja Soome Põllumajandus-uuringute Instituuti (1999). Ta on võtnud osa ja esinenud ettekannetega rahvusvahelistel seminaridel, sümposiumidel ja kongressidel.

Embrüosiirdamise probleemi lahendamise ja embrüosiirdamistehnoloogia väljatöötamise eest sigimisbioloogia osakonna uurimisgrupi liikmena omistati J. Kurõkinile 1993. a. Eesti teaduspreemia. Praegu on juubilaril teaduslik uurimistöö seotud munarakkude saamisega elusloomade munasarjadest *in vitro* embrüote tootmiseks ning munarakkude seisundi uurimisega sub(in)fertiilsetel lehmadel. Ta on avaldanud 65 teadusartiklit eesti, vene ja inglise keeles.

Vanemteadur J. Kurõkin on oma erialal (veiste kunstlik seemendamine, sigimisfüsioloogia ja –patoloogia ning embrüosiirdamine) vabariigi tuntumaid spetsialiste ning oma teadmisi ja nõuandeid jagab ta alati suurima heameelega kõigile abivajajatele.

Juubilaril suurimaks hobiks on kalastamine, kus ta on saavutanud tõelise meistriklassi ning võib edukalt viia läbi ka täienduskursusi. Kalavetel juhtub ikka nii, et suuremad kalad tulevad millegipärast juubilaril konksu otsa ja see teeb kaaslaste meeled tihti õige mõruks. Neid olukordi oskab Jevgeni Kurõkin alati edukalt leevendada ja lausunud õpetussõnad annavad kaaslastele jälle uut püügiindu.

Kollektiivis on Jevgeni Kurõkin alati abivalmis ja heasüdamlik ning kui kellelgi on mingi probleem või mure, siis esimene abi või lohutus tuleb ikka temalt. Ta on abielus. Tema naine Olga, hariduselt inglise filoloog, töötab Tartu Ülikooli raamatukogu rahvusvahelise laenutuse osakonnas raamatukoguhoidjana. Juubilar on üles kasvatanud kahemeetrise poja (30-a.) ja kaks tütar (25- ja 18-a.).

Soovime juubilarile tugevat tervist, head vastupidavust teadusepõllul, põhjanevaid teadussaavutusi, hästi suuri kalasaake ning kordaminekuid isiklikus elus.

Ü. Jaakma
L. Majas